

A PROPOSIT de: DOS PINTORS DE SABADELL

RETRAT DE VILA-PUIG , per Callicó

JOAN VILA PUIG

(1890 - 1963)

ALFONS GUBERN CAMPRECIOS

(1916)

Expositors a "GALERIES ROVIRA"

per Joan David

JOAN VILA PUIG

Joan Matas, crític sabadellenc de l'època, deixà escrit, imprès en les Edicions "La mà trencada" l'any 1934, un estudi biogràfic de l'obra i persona de Joan Vila Puig, i en la que en quatre paraules ben reeixides descobria la presència clara i docta del pintor i en definia un aspecte ben particular de la seva personalitat artística. Ens diu Joan Matas en començar a encetar l'estudi de l'artista, que: "L'Art de Vila Puig es d'un superabundant accent terral; que podria dir-se que constantment d'una manera directa, reb dels nostres bells paratges les més fortes inhalacions d'oxigen; i que sense mancar-li el sentiment general d'harmonia, té com a característica inconfusible un gran alè físic molt semblant al que habitualment ofereix la prosa substanciosa d'un Prudenci Bertrana o d'una Caterina Albert".

Per nosaltres, Vila Puig, és productor d'una pintura que'l temps no altera; pintura a plé aire, robusta i agrària i fins en certs moments agressiva; pintura mai closa i sempre com un mirall que's dirigeix a un horitzó obèrt i que amb generositat ens resumeix la predilecció específica de l'artista per les llums i les ombres d'uns paisatges que viuen d'aquest món exterior que, al dir d'un poeta, "ens entra a l'ànima i la fecunda amb l'avidesa dels sentits... avidesa que no sols és fam, si que també set i deler i prujia i defici i anhel de l'ànima i passió".

De l'any 1963 en que s'escaigué la seva mort, som ja a quinze anys i per tant temps quasi suficient per enaltir o ensorrar l'obra construïda; la resultant en aquests moments creiem és a favor de concretar el fet evident de la perennitat i consolidació d'uns valors francament mesurables. La nostra terra Vallesana, el nostre més íntim paisatge es vesteix o es despulla segons sigui el tema escullit; ja sigui a ple sol, en temps serè o després d'una pluja vivim la meravellosa transparència de l'horitzó.

La teoria acaba allí a on comença l'obra; Joan Vila Puig posseï una virtut exemplar i fou, la de saber equilibrar les forces que regentaven els moments de plenitud espiritual davant el paisatge i els moments actius en els que la màgica funció tècnica aclarís una acció.

En resum, el seu viure constant fou la pintura, i, pintant, sens intervenir les pauses del pintor, en feu la tònica de la seva vida.

ALFONS GUBERN I CAMPRECIÓS

A les mateixes "Galeries Rovira" i amb una curta avançada de dies, varem veure en exposició l'obra d'Alfons Gubern i Campreciós; fou a l'any 1946 i en una mostra exposada als salons del "Cercle Sabadellés" que per primera i única vegada he parlat d'aquest pintor sabadellenc i en les curtes notes escrites a tal propòsit feia presents unes qualitats que avui en contemplar la seva darrera obra crec que no solament no han perdut vigor, si que més aviat s'han reforçat; tals eren i son: la voluntat continuada, la sinceritat en l'exposició dels temes, la simplicitat dels mateixos i el concepte plenament pictòric en que son resolts.

El pintor viu de la poesia dels temes, la seva obra respon a un lluminisme, lluminisme que és violent en el color, aferrat però, a una teoria que a desgrat de prejudicaments res té a veure a una reproducció fotogràfica. Alfons Gubern ha exercit el professorat de la pintura, així l'ha responsabilitzat en tot moment i consegüentment no li ha permès d'exhibir, ço que diríem alegrement, tot allò que les seves activitats pictòriques son lliures de produir; és precis, i així ens ho demostra esposant-se les obres, que unes mostres de pintura sobria i serena, d'aspecte robust i amb atmòsferes lluminoses i brillants siguin el fruit felicitat d'una selecció.

Tota la llibertat amb que el pintor, degut al seu normal temperament es realitza, és lligada per la força idiomàtica de la llum natural a la que cal fer parlar amb una gran elegància de dicció i no cal dir, amb tota la millor sonoritat i la tranquil·la emprement felicitat dels colors.

ELS "33"

per Rafel Colom i Llonch

Hom pot afirmar que la nostra pintura conté ja una història rellevant, a partir del desvetllament inaugurat per un Martí Alsina o un M. Fortuny. El meu propòsit és fer servir de marc dels meus pensaments el llibre d'en Marli "33 pintors catalans". En primer lloc es té de dir que és un dels primers llibres apareguts, que tracten, encara que sigui de forma sintètica, de la generació del 1930. Aquest text pretén ésser una espècie de manifest, queda palesat en la seva introducció. Així l'autor intenta despullar la nostra pintura de tota mena de prejudicis i teories; repenjan-se en el tòpic nonellia "jo pinto i fora". Al costat d'aquesta generació, apareixen pintors que l'any de l'aparició del "document" - 1937 - eren ja consagrats; així tenim el cas d'un Anglada-Camarasa.

Passant a un altre ordre de coses; un dubte ens assalta, i és si tenim d'incloure la generació de 1930 dintre l'etiqueta noucentista o bé a la postnoucentista. Està fora de controvèrsia que aquesta generació d'artistes, tingueren un començament dintre l'ideari noucentista, alguns en més intensitat que en altres. Veiem artistes com Obiols o Aragay que contribuïren fortament cap al tòpic noucentista, i d'altres que la seva adhesió és imperceptible com passà a Bosch Roger, Créixams, Mallol... Així ens mou a considerar a aquest grup de pintors

dintre del noucentisme; ens ho avala, si tenim en compte, que el noucentisme és un corrent integrador per a combatre el moribund modernisme; així encara que el classicisme mediterrani sigui un dels pilars fonamentals, no és l'únic, ja que arrelà una vessant realista, composta de pintors provinents també del postmodernisme i d'altres sorgits d'aquesta nova generació. Podem dir que el noucentisme, si bé en el seu si creà un art nou, renaixentista i classicista, no per això desprecia el postmodernisme, ja que aquest també havien combatut les floritures decadentistes. Podem distingir dintre el noucentisme dues generacions; la que prové del postmodernisme i la generació de 1930. Les dues generacions contenen artistes que deriven cap a l'ala realista o a l'ala classicista.

El perill que té aquesta concepció àmplia del moviment, és que els límits quedin esfumats, però això podem salvar-ho de forma convencional, dient que a partir dels artistes nascuts el 1901 són considerats ja postnoucentistes. Així tindriem que la generació de 1930 abraça des de l'últim postmodernista (Picasso n. 1881) fins a Sisquella (1900).

Malgrat tot, seria convenient evitar el vici que representa encasellar

ANTONI VILA ARRUFAT

JOAN VILA PUIG

dintre uns límits temporals aquests artistes -o parlant en termes generals, a monuments, subjectes...- ja que lògicament la realitat no es presenta tan simple i les circumstàncies que ho condicionen són complexes i sovint contradictòries.

Hem de ressaltar que si històricament, o sigui a vista panoràmica, no ens fa nosa posar al mateix sac a un J. Serra (n. 1899) que a un Mompou (n. 1888) per exemple, en termes diguem-ne relatius o mirats de forma temporal, submergint-se dintre el marc generacional, la cosa no és tan clara. Això ho vaig notar a la meua visita a casa de la vidua Sisquella; així quan jo anomenava en la conversa a Labarta (n. 1883), la senyora Sisquella feia un gest volent dir que aquest pintor que jo esmentava quasi bé era d'una altra generació.

Tornant altra vegada a l'àmbit del nostre llibre, ressenyaré aspectes d'alguns pintors.

Troblem el cas de Pi de la Serra, home que partí del postmodernisme, després d'una efímera etapa naturalista, i que no pot ésser considerat noucentista, ja que els anys àlgids d'aquest moviment gairebé deixà de pintar; però sí és un precursor d'aquest corrent, palesat en la seva "família Deu", que anuncia els bigarrats paisatges que pintaria gairebé dècades després. En aquesta tela sobresurt algun tret del noucentisme tòpic; com pot ésser la llum opaca, certa rigidesa i alguna dosi de barroquisme que anuncia la plàstica d'un Gali. Un altre pintor que mereix ésser comentat és Humbert, que sorgí d'una estètica noucentista classicitzant, en el típic dibuix ben definit i retallat, la pinzellada poc insistida, els colors nacrats. ...Humbert dóna la sensació d'ésser un pintor d'una talla enorme, més en potència que en acte, que quan brota dóna mostres de genialitat, com és el cas magnífic "descans" premi Nonell. I és que el seu estil de paleta ocrosa, suau, sense saragates, limita la seva pròpia gran magnitud. Un cas curiós és el de R. Llimona, fill del gran escultor modernista Josep Llimona, pintor que malgrat la delicadesa i les exquisides harmonies cromàtiques, en la seva producció resta algun defecte tècnic en el dibuix o en les proporcions, però els seus quadres es salven àmpliament per la saviesa colo-

rifica i el tractament temàtic, no exempt d'un superficial erotisme. Dos artistes que en una certa picaberralla cauen dins el nostre viarany generacional que estem revisant, són J. Colom i l. Pascual. El primer nascut el 1879, cau dintre la generació anterior, però esta molt conecat a la del 1930 per les circumstàncies que l'afaiçonaren durant la seva vida; el segon si bé pertany generacionalment a l'àmplia corrent noucentista, estèticament encara albira una melangia vayrediana que el duïen a plasmar les teles amb una factura poc deseixida.

Per desgràcia hem de fer menció a les figures potser més fluïxes de tota la nòmina, que només s'explica llur inclusió per l'ambient social de què gaudien i per interessos marxandistics d'en Merli; em refereixo a Gausachs i a Domènec Carles. Tal inclusió, ha fet que posteriorment hagi estat posada, per inèrcia o tradició, en altres llibres; altrament, no oblidem que el llibre d'en Merli, constitueix la base d'inspiració d'autors posteriors que han tractat aquesta epoca: Gaya Nuño, Larco, Garrut, Cirici-Pellicer, Jardí etc... Entre els "33" en canvi es troba a faltar alguns pintors força rellevants: Aragay, Camps Ribera, Capmany, Durancamps, fins i tot en Gussinyé. Estranya també l'absència de O. Junyent el guanyador del mític "Barcelona vista pels seus Artistes"- si tenim en compte l'èxit que obtingué en altres activitats, si bé com a pintor no pot ésser considerat un primera línia. Altres pintors, que per diverses circumstàncies no poden ésser inclosos són: M. Andreu, Puig Perucho, Vidal-Quadras, Ll. Muntané, Olivé i Busquets, A. Ollé; i entre els de les generacions anteriors -l'any de la publicació del llibre encara eren vius- tenim: Baixeras, Torres-Garcia, Roig Cabanyes, Barrau, Galwey, Segundo Matilla, Junyer-Vidal, Vancells...

Finalment hem de fer notar tres pintors que suggereixen el que podríem denominar, "realisme líric"; em refereixo a Pruna, Junyer i Grau Sala, aquest últim el pintor més jove de tots, comprensible la seva inclusió al llibre, pel seu èxit primerenc en temes festius i refinats; malgrat tot els tres ja pertanyen a un altre lot de pintors, entre els quals, alguns d'ells -com Mallol Suazo- són hereus immediats de la generació de 1930.

